

שיחות הר"ן ק"ב

ענה ואמר: "חזקו ואמצו כל המיחלים לה'" (תהלים ל"א, ב"ח) "כל המיחלים" דיקא. אפלו אם אינכם זוכים לשום קדושה ועבודה חס ושלום רק מיחלים לבר, אף על פי כן חזקו ואמצו ואל תפלו משום דבר שבעולם יהיה איך שיהיה כמבאר מזה בדברינו כמה וכמה פעמים:

ויותר ויותר מזה צריך כל אחד ואחד לחזק את חברו לבל יפל בדעתו משום דבר שבעולם. ואפילו אם הוא יודע בעצמו שהוא כמו שהוא אף על פי כן יחזק את חברו כי את חברו בקל יותר לחזק מלחזק את עצמו, כי אין חבוש מתיר את עצמו (ברכות ה' ע"ב):

כי אין רעה גדולה מנפילה. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין מלחמה חגשמויות על פסוק (דברים כ', ג'): "אל תיראו ואל תערצו" וכו' אל תיראו משפעת הקלגסים ואל תערצו מקול הקרנות וכו'. שכל הדברים האלה עוברים על מי שחפץ לבנס בעבודת ה' שכמה מיני מלחמות ופחדים ושפעת הקלגסים וקול הקרנות וכו' עוברים על כל אחד ואחד וכמבאר בדברינו מזה:

וצריך לעמד על עמדו לבלי להניח את מקומו בשום אופן בעולם ולצפות לישועה תמיד ולבלי להתרחק ולנוס ממנו יתברך חס ושלום וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סוטה מ"ד): לענין מלחמה: שתחלת מפלה – ניסה, רחמנא לצלן. (תהלים קל"ט, ז):

"כי אנה מפניך אברח. אם אסך שמים שם אתה ואציעה שאול הנך" וכו'. כי השם יתברך בכל מקום. כי צריכין להיות עקשן גדול בעבודת ה' כמבאר בדברינו עין שם. וכשיזכה לבלי להפיל את חברו אף על פי שידע בעצמו שהוא רחוק מעבודתו, אדרבא יחזק בכל מיני התחזקות ויחיהו וישיבחו בכל מיני דבורים המשיבין את הנפש וכו', על ידי זה יכול להיות שאחר כך יזכה גם הוא לחזר ולשוב לעבודת ה' על ידי זה:

כי עיקר מעלת פנימיות התורה שהיא תורה המגלה אלקות בעולמות השבירה, לחזק את האדם בכל מה שעובר עליו, ולא זו בלבד אלא שמהפכים הכל לטובה, וכן כל תורתו של רבינו ז"ל הלכו"מ הוא לחזק ולנחם את לבבות הנשברים

לתורה ועבודה, כי אין בי כח לשאת את כל הצער הזה, והשיב לו הגר"א שכיוון שכבר נכנסת בעבודה הזאת אם תתעקש לבסוף תצליח.

וכדבר הזה היה מעשה אצל הרב בעל התניא שאסרו אותו בעיר פטרבורג, ואמר בעל התניא שנתעורר קטרוג על כל תורת הבעש"ט הק', כי בתחילה היו מעט אנשים שהתקרבו לתורת החסידות והם היו שרפי קודש ואנשי רום מעלה שהיה להם שיג ושיח בתורת הבעש"ט וקיימו מה שקבלו, אך כשבא בעל התניא והפיץ תורת הבעש"ט הוצה עד שגם אנשים פשוטים באו להתקרב לתורת הבעש"ט הרי זה נתעורר קטרוג על תורת הבעש"ט שלוקחים מאוצרות וגנזי המלך ונותנים להמון עם להשתמש בהם מבלי שיש בידם כלים הגונים לקבל האור הגדול של תורת הבעש"ט הק', ומבלי שמקיימים מה שכתוב שם, וכמעט הצליח מעשה שמן עד שכבר בקשו בשמים להעביר תורת הבעש"ט מן העולם, ולכך נגזר על בעל התניא שישב בבית הסוהר שלא יוכל להפיץ כבר מעינות החסידות, וסיפר הבעל התניא שכו ביום שנכנס בתפיסה נגלו אליו הבעש"ט הק' והמגיד ואמר לו המגיד לבעל התניא תאמר איזה תורה, ואחר שגמר להגיד התורה פנה המגיד אל הבעש"ט ואמר לו הנכון הדבר שכל מה שהגיד בעל התניא הוא ממש תורת הבעש"ט, ונענה לו שאכן כן, ואז שאל הבעל התניא האם מכאן ולהבא להפסיק להפיץ המעיינות הוצה מחמת הקטרוג

והנדכאים בגלות המר הזה, לגלות שהשי"ת נמצא עימם בכל מקום, ולהפוך כל הרע לטוב.

ורבינו בעל הסולם היה אומר שהדרך למדוד השגת האדם אינו על פי כמה שהשיג, אלא עיקר המודד הוא כמה מסכים לעמוד על דבר אחד עד שיישיגו ולא ייאש עצמו באמצע, וכגון שקובע בנפשו לגמור איזה מסכתא אזי לא ייאש עצמו ויחזור שוב ושוב עד שיישיגו בס"ד, וכן הוא בכל ענייני עבודת ה' שיוזכה אליהם רק אם יעמוד על כך בכל תוקף ואזי ודאי הוא שיישיג הדבר, משא"כ אם רואה לדעת שנפל פעם או פעמיים ממה שקבל על עצמו ומרפה עצמו מהעבודה לזה יקרא בעל השגה קטן, שאינו יודע להשיג מטרתו וחפצו בעבודת הבורא.

ומסופר שפעם אחת בא מאן שהוא אל הגר"א ותינה לפניו צערו, שלא מכבר קבל על עצמו להיות מתבודד ולעסוק כל היום כולו בעבודת הבורא, ומיד התגברו עליו מחשבות און ומחשבות ע"ז רח"ל וכו', ויש לו יסורי נפש גדולים מכך ולא מוצא עצה לנפשו מה יעשה ואנה יפנה, והשיב לו הגר"א ז"ל שכל זה בא לו מחמת שקודם שקבל על עצמו להתבודד ולעסוק במלאכת שמים כל היום סיפר זאת לכמה אנשים וזה גרם לו לעין רעה גדולה ונתעוררו עליו מקטרגים רבים וע"כ באו והתגברו עליו כל המחשבות רעות הללו ויציצו כל פועלי און, וכששמע זאת התחיל בוכה במר ליבו שא"כ למה זה אנכי ומוטב אעזוב כל העבודה ואקבע רק מעט עיתים

שנתעורר, והשיב לו כיוון שכבר התחלת בהפצת המעיינות אזי אדרבה תמשיך ביתר שאת וביתר עז לגלות אורו הגדול שגילה הבעש"ט הק', כי בזה שתוסף ותגלה נפלאות מתורת הבעש"ט הרי גם אנשים פשוטים ילכו בדרכו של הבעש"ט הק', וממילא יסור הקטרוג ממך, כי כל הקטרוג בא מחמת שאין אנשים מקיימים מה שלומדים וע"כ מתדבקים החיצונים בסודות התורה, אך מאחר שיתרבה כ"כ שפע האור בעולם הרי כולם יתחזקו בעבודת הבורא בדרך שגילה הבעש"ט הק'.

וידוע שיש ד' מיני מוחין החכמה הבינה והחסדים דדעת והגבורות דדעת, והנה המקום שממשיכין בתפילת העמידה את הגבורות דדעת הוא בעת שאומרים וכל החיים יודוך סלה וכו' (עיין שער הכוונות דרוש ו' מדרושי העמידה), והביאור כי עניין הגבורות דדעת הוא עניין העקשנות בעבודת הבורא שלא יפול בדעתו בשום מניעה והסתרה, ולזה יגיע האדם כשיקיים **וכל החיים יודוך סלה** שהאדם יודה וישבח להשי"ת בכל מקום שנמצא ובוה יקבל כוחות של גבורות דדעת להיות עקשן בעבודתו "והעקשן יצליח".

